

Maar dan diende er eerst veel voorarbeid verricht te worden, evenals dat bij de Statenvertaling het geval was geweest: 'Vertalen is uitleggen. Onze vaderen stonden ook hier geheel anders. Zij hadden voor zich de Schriftverklaring van vele uitnemende gereformeerden. Met name die van Calvijn stak reeds toen verre uit boven alles, wat was geleverd.' Zijns inziens was het, na de verwerking van de nieuwe historisch-kritische inzichten, nu eerst noodzakelijk de exegese op peil te brengen en te 'arbeiden aan de Schriftuitlegging, met name ook van zulke plaatsen, waar de vertaling minder juist is.'⁹

Van diverse zijden vond Grosheides pleidooi bijval, onder anderen van de ethische Van Veldhuizen en de gereformeerde bonder dr. J.A.C. van Leeuwen (1870-1930),¹⁰ sinds 1908 hoogleraar voor de nieuwtestamentische vakken te Utrecht. Dr. S. Greijdanus (1871-1948) speelde in deze beginjaren van de vertaalplannen nog geen rol op nieuwtestamentisch terrein.

De organisatie van het werk

Van Veldhuizen had in enkele artikelen van Grosheide diens vakbekwaamheid opgemerkt en liet niet na hem in zijn reactie tot groter werk aan te sporen: 'U is een schoone taak weggelegd, in uw kerk een baanbreker voor de nieuwtestamentische exegese te zijn.'¹¹

Op 7 april 1911 berichtte Van Veldhuizen aan Grosheide, dat er een commissie van particulieren was gevormd voor de vertaling van het Nieuwe Testament en dat er ook een klein kapitaal was. Hij zocht rechtzinnige medewerkers voor het project, dat een zo objectief mogelijke vertaling voor de gemeente beoogde. Hij legde met de voortvarendheid die hem eigen was een uitgewerkt voorstel voor aan het jonge talent Grosheide en enige andere nieuwtestamentici: 'Het is onzes inziens nu de tijd voor eene nieuwe vertaling voor ruimen kring van onze zijde tegenover de rooms-katholieke en de twee moderne pogingen.'¹² Als grondslag voor de vertaling zou dienen de nieuwe *textus receptus* volgens de laatste editie van Nestle, een werk dat volgens de Groninger hoogleraar uitmuntte door 'zelfverloochenende registratieve objectiviteit'.¹³

Dit vertaalproject was een initiatief van niet nader genoemde particulieren; geen kerkgenootschap of theologische faculteit was er bij betrokken. Nadat een vertaling van het Nieuwe Testament van 1868 in opdracht van de synode van de Hervormde Kerk geen kans had gekregen ten gevolge van de kerkelijke richtingenstrijd en de Doleantie van 1886, had een initiatief van algemene strekking op het verkavelde kerkelijke terrein weinig kans meer.¹⁴ Men zocht sindsdien de kracht in geestverwantschap, zoals bij de Leidse vertaling. Het nadeel van deze opzet was, dat ook deze weg geen

en in verband daarmee moeilijker is te achterhalen. Een en ander rechtvaardigt, meenen we, bestrijding van de artikelen die ds. Diermanse gaf. Het zou immers jammer zijn, indien ongegronde kritiek een groot werk ging ondermijnen.' Diermanse reageerde hier op met de brochure *Een noodig wederwoord op prof. dr. F. W. Grosheide's tegen mij gericht 'Van 'vrij vertalen''* (Den Haag 1925).

6. Zie: J. van Gelderen, 'Petrus Biesterveld. Praktisch theoloog', in: *Jaarboek voor de geschiedenis van de Gereformeerde Kerken in Nederland*, 5 (Kampen 1991) 73. Aan Biestervelds betekenis voor de gereformeerde commentaar op het Nieuwe Testament gaf Van Gelderen gelet op zijn onderwerp geen aandacht.

7. Voor een vrucht van deze voorstudie, zie: F.W. Grosheide, 'Enkele opmerkingen over 2 Kor. 5:1-4', *Theologische Studiën*, 27 (1909) 253-288.

8. Zie: Grosheide aan H. Bavinck, 19 februari 1909, afschrift; Bavinck aan Grosheide, 1 maart 1909. *Archief-Grosheide*. Na Colossenzen zou Biesterveld aan Galaten beginnen en Grosheide was in de loop van 1908 reeds begonnen aan een commentaar op Hebreëen.

9. F.W. Grosheide, 'Eene nieuwe vertaling van het Nieuwe Testament', *Ons Tijdschrift*, xiv (1910) 267, 268. Dit artikel was reeds